

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/95/2021
Identifikačné číslo spisu:	6119238535
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6119238535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Aleny Prieceleovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu: WOOD ENERGY, s.r.o., so sídlom Podvysoká 385, 023 57 Podvysoká, IČO: 36 435 694, zast. V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 783/4, 010 01 Žilina, IČO: 36 858 820, proti žalovanému: Podnik technických služieb mesta, s.r.o., so sídlom ul. Športovcov 890, 020 01 Púchov, IČO: 36 321 893, zast. JUDr. ANTON ŠKOLEK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Treskoňova 816/1, 014 01 Bytča, IČO: 47 253 223, o zaplatenie 112.705,32 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 8Cb/21/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne bz 21. júla 2021, č. k. 16Cob/57/2020-273, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 21. júla 2021, č. k. 16Cob/57/2020-273 v prvom výroku rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zo 16. septembra 2020, č. k. 8Cb/21/2019-225, v napadnutej časti vo výroku I., ktorým bola uložená povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi 88.936,90 eur a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, zmenil tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol, v druhom výroku zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., o nároku na náhradu trov konania tak, že žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % a v treťom výroku priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 16. septembra 2020, č. k. 8Cb/21/2019-225, v prvom výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 88.936,90 eur a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, v lehote 3 dní, v druhom výroku žalobu vo zvyšku zamietol a v treťom výroku žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 57,82 %.

2. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 112.705,32 eur s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty zo zmluvy o skládkovaní zo dňa 12.12.2014. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania uzavrel, že žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 12.12.2014 zmluvu o skládkovaní odpadov, v ktorej si strany dohodli, že minimálne množstvo odpadu, ktoré bude uskladnené žalovaným (ako držiteľom odpadu) u žalobcu (ako u prevádzkovateľa skládky odpadov) počas príslušného kalendárneho roka bude 5.500 m³ (čl. 1 bod 1.7 zmluvy). Cena za skládkovanie jednotlivých druhov odpadu bola dohodnutá v čl. 3 predmetnej zmluvy s tým, že zmesový komunálny odpad, ktorý je evidovaný v prílohe č. 1 k zmluve pod kódom 200301, bude v cene, ktorá platí po celú dobu platnosti predmetnej zmluvy, pričom ostatné ceny budú v platnosti len do 31.12.2015 a následne budú určené cenníkom prevádzkovateľa skládky odpadov. Zmluva bola podľa čl. 4 bod 4.1 uzatvorená na dobu určitú do 31.12.2015, s účinnosťou od 01.01.2015. Podľa čl. 4 bod 4.2 sa zmluvné strany dohodli, že v prípade, ak najneskôr tri mesiace pred ukončením účinnosti zmluvy neoznámí držiteľ odpadu prevádzkovateľovi skládky odpadu, že trvá na jej ukončení uplynutím doby jej trvania podľa bodu 4.1, má sa za to, že zmluvné strany sa dohodli na predĺžení platnosti tejto Zmluvy o ďalší jeden rok, a to aj opakovane, ak držiteľ odpadu najneskôr tri mesiace pred uplynutím takto predĺženej doby trvania zmluvy nedoručí prevádzkovateľovi skládky odpadu žiadosť o ukončenie účinnosti zmluvy ku dňu skončenia predĺženej doby platnosti zmluvy. V čl. 5 bod 5.1 si zmluvné strany dohodli, že všetky listiny, dokumenty, požiadavky a oznámenia, budú medzi zmluvnými stranami zabezpečované listami doručeními poštou a do vlastných rúk, okrem zasielania faktúr podľa tejto zmluvy, ktoré môžu byť zasielané elektronicky alebo doporučenou poštou. Zmluvné strany si ďalej tiež dohodli, že ak bolo oznámenie zasielané poštou, považuje sa za doručené dňom, v ktorom ho adresát prevzal alebo odmietol prevziať alebo na siedmy deň odo dňa podania zásielky na pošte, ak sa uložená zásielka zaslaná na adresu podľa tohto článku zmluvy vrátila späť odosielateľovi. V čl. 4 bod 4.6 posledná veta si zmluvné strany dohodli, že v prípade, ak držiteľ odpadu nesplní povinnosť uvedenú v čl. 1.7 tejto zmluvy, má prevádzkovateľ skládky odpadov právo požadovať po držiteľovi odpadu zmluvnú pokutu rovnajúcu sa súčtu ceny za zmesný komunálny odpad uvedenej v čl. 3.2 tejto zmluvy a nesplneného objemu podľa čl. 1.7 tejto zmluvy. V čl. 4 bod 4.6 si zmluvné strany dohodli aj zmluvnú pokutu v prípade porušenia tzv. exkluzivity, ktorá však v tomto konaní uplatnená nie je.

3. Žalobca listom z 03.01.2019 adresovanom žalovanému, oznámil žalovanému uplatnenie si nároku na zmluvnú pokutu s poukazom na to, že v priebehu roka 2016 žalovaný naskladnil odpad len v objeme 2.084,696 m³, čo je v rozpore s dohodnutým minimálnym objemom naskladnenia odpadu 5.500 m³. Žalobca preto oznámil žalovanému, že v súlade s čl. 4 bod 4.6 zmluvy žiada, aby mu žalovaný zaplatil zmluvnú pokutu vo výške 112.705,032 eur. Žalovaný mal zmluvnú pokutu zaplatiť bez zbytočného odkladu po obdržaní oznámenia.

4. Z oznámenia o ukončení zmluvy o skládkovaní súd prvej inštancie zistil, že žalovaný v zmysle čl. 4 bod 4.2 oznámil žalobcovi, že vypovedá túto zmluvu k termínu ukončenia jej platnosti. Z podacieho lístku je zrejmé, že zásielka bola podaná na pošte 28.09.2015, podľa doručienky táto bola uložená na pošte dňa 29.09.2015 a žalobcom prevzatá 02.10.2015. Potvrďuje to aj výpis zo sledovania zásielky.

5. Žalovaný v konaní namietal, že je nespornou skutočnosťou, že zaslal dňa 28.09.2015 žalobcovi list - ukončenie zmluvy o skládkovaní odpadov, ktoré žalobca prevzal dňa 02.10.2015. Uvedený list sa dostal do sféry dispozície adresáta už dňa 29.09.2015, kedy mal žalobca prvýkrát objektívnu možnosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Čl. 5.1 zmluvy o skládkovaní odpadu, ktorým si zmluvné strany spôsob a podmienky doručovania upravili odchylné od zákonného ustanovenia § 45 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), je neplatný, pretože je v rozpore s kogentným ustanovením, podľa ktorého prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Podľa žalovaného zmluva zanikla uplynutím doby, na ktorú bola uzatvorená (31.12.2015), keďže žalovaný žalobcovi riadne doručil oznámenie o tom, že v zmysle čl. 4.2 zmluvy, žalovaný vypovedá túto zmluvu k termínu skončenia jej platnosti. Pokiaľ žalovaný aj v roku 2016 napriek ukončeniu zmluvy naďalej vozil odpad na skládku žalobcu, nerobil tak podľa žalovaného na základe tejto zmluvy. Žalovaný namietal aj neprimerane vysokú zmluvnú pokutu,

ktorá je vo výške takmer 50 % z celkovej výšky plnenia za rok 2015 a takmer 100 % z celkovej výšky plnenia za rok 2016.

6. Súd prvej inštancie zistené skutkové okolnosti právne posúdil podľa § 300 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 544 ods. 1 a 2, § 122 ods. 2 a 3 a § 45 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že nárok ja sčasti dôvodný. Súd prvej inštancie prejudiciálne riešil skutočnosť, či došlo k prolongácii zmluvy alebo k ukončeniu zmluvy k dátumu, ktorý bol označený ako doba určitá pre trvanie danej zmluvy. V ustanovení § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zakotvená zásada okamihu dôjdenia prejavu vôle bez bližšej špecifikácie, pričom je podľa súdu prvej inštancie pravdivé tvrdenie žalovaného, že táto právna úprava má kogentnú povahu. Uvedená norma ale podľa súdu prvej inštancie nerieši samotný proces doručovania. Pojem „dôjdenie“ daná norma nedefinuje, definícia tohto pojmu je obsiahnutá jedine v teórii a tá daný pojem definuje buď dorúčením do bytu alebo schránky, prípadne tak, ako na to poukazoval žalovaný, teda uložením na pošte. Rozhodnutia, na ktoré poukazoval žalovaný sa týkali prípadov, kedy strany sporu nemali dohodnutý spôsob doručovania, pričom podľa názoru súdu prvej inštancie, pokiaľ si ho strany dohodnú, nie je to porušením ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to zvlášť, ak sa jedná o takúto dohodu v obchodno-právnych vzťahoch. Podľa názoru súdu prvej inštancie úprava, ktorú si strany dohodli v zmluve ohľadom doručovania, nie je v rozpore s poctivým obchodným stykom a ani nie je neplatná pre rozpor so zákonom. V podstate len precizuje ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom rozhodne nepopiera, že prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Pre právnú istotu si zmluvné strany ustálili pre konkrétny, vzájomný prebiehajúci záväzkový vzťah konkrétne momenty dôjdenia, kedy sa listinné podania považujú za doručené, teda dôjdené. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že zmluva nezanikla dorúčením oznámenia o ukončení, keďže bolo doručené neskoro. Uplatnenie ustanovenia čl. 5 bodu 5.1 zmluvy nie je ani v rozpore s poctivým obchodným stykom, pretože z neho vyplývala možnosť pre žalovaného, aby takýto zásadný právny úkon urobil včas a v súlade so zmluvou. Bol si vedomý toho, že zásielku, pokiaľ doručuje poštou, nemusí žalobca prevziať hneď, môže tak urobiť s odstupom aj niekoľkých dní, resp. až do 18-tich dní od uloženia na pošte. Žalovaný ľahkovážne takýto dôležitý právny úkon urobil dva dni pred ukončením lehoty. Žalovanému nič nebránilo, aby uvedený list doručil žalobcovi aj osobne. Žalovaný následne aj v roku 2016 pokračoval v skládkovaní podľa zmluvy a zadávanie samostatných objednávok žalovaným preukázané nebolo. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že zmluvná pokuta uplatnená žalobcom je neprimerane vysoká, preto zmluvnú pokutu znížil až do výšky žalobcom vyčíslenej a žalovaným nerozporovanej škody. Vo zvyšnej časti súd prvej inštancie žalobcu zamietol.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 88.936,90 eur a náklady spojené s uplatnením pohľadávky a v časti výroku o trovách konania, podal žalovaný odvolanie, v ktorom namietal odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“). Žalovaný zotrval na argumentácii o absolútnej neplatnosti ustanovenia bodu 5.1 zmluvy týkajúceho sa spôsobu a podmienok doručovania listín z dôvodu odchýlenia sa od kogentného ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie napriek tomu, že uvedené ustanovenie definoval ako kogentné, pristúpil k jeho obsahu akoby malo dispozitívnu povahu. Žalovaný ďalej namietal neplatnosť dojednania zmluvnej pokuty v zmluve o skládkovaní odpadu pre rozpor s § 544, § 39 a §575 Občianskeho zákonníka, keď jej uplatnenie závisí od nepredvídateľných okolností. Taktiež považoval dohodu o zmluvnej pokute za neplatnú pre rozpor s obchodnými zvyklosťami a poctivým obchodným stykom. Pri moderácii zmluvnej pokuty sa súd prvej inštancie podľa žalovaného nezaoberal skutočnosťami ako napríklad reciprocita zmluvnej pokuty, ktorá bola dohodnutá jednostranne, hospodárskou pozíciou zmluvných strán, keď jediným spoločníkom žalovaného je subjekt územnej samosprávy - Mesto Púchov. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je podľa žalovaného zmatečné a odporuje zásadám logiky, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Zmluvu o skládkovaní zároveň žalovaný považuje za absolútne neplatnú z dôvodu rozporu s § 39 Občianskeho zákonníka, pretože pri uzatváraní predmetnej zmluvy neprebehlo verejné obstarávanie v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. Žalovaný žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania alebo rozsudok súdu

prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením aplikovaným súdom prvej inštancie vo vzťahu k § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka a dohody zmluvných strán obsiahnutej v čl. 5 bod 5.1 zmluvy. Podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Podľa názoru súdnej praxe a v súlade s teoretickými poznatkami prejav vôle je voči neprítomnej osobe účinný od okamihu, keď sa dostane do sféry jej dispozície. Situácia sa posudzuje objektívne a ak sa preukáže, že adresát mal možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, dochádza k pôsobeniu tohto jednostranného právneho úkonu voči adresátovi bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. Ustanovenie § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka je normou kogentnou, tento záver je podporený i názorom súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Asan/18/2018 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/36/2020). Účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v citovanom rozhodnutí zo dňa 15. decembra 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020 výslovne uvádza, že z povahy ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ide o kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa odchylnú dohodu zmluvných strán v podobe fikcie doručenia. Právna konštrukcia doručovania upravená týmto ustanovením totiž zabezpečuje spravodlivé vyvažovanie záujmov zmluvných strán. Adresátovi právneho úkonu poskytuje možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a taktiež istotu, aby účinky daného právneho úkonu nenastali bez toho, že mu to nebolo umožnené. Subjekt realizujúci právny úkon má na druhej strane istotu, že doručovaný právny úkon sa stane právne perfektným a vyvolá zamýšľané právne následky aj v prípade, že sa adresát vyhybe prevzatíu zásielky, príp. zmari jej doručenie hoci i z nebanlivosti. Tu je potrebné poukázať práve na požiadavku právnej istoty na strane adresáta, aby sa mohol s prejavom vôle oboznámiť, ale zároveň sa chráni aj právna istota odosielateľa v tom zmysle, že ak sa adresát mal možnosť (príležitosť) oboznámiť s prejavom vôle, ale sa tak nestalo, prejav vôle sa považuje za účinný. Pritom nie je podstatné, či sa adresát s obsahom zásielky aj skutočne oboznámil.

9. Odvolací súd ďalej uviedol, že najvyšší súd v citovanom rozhodnutí konštatoval, že v zmluvnej praxi sa zvyknú v súvislosti s doručovaním právnych úkonov a iných listín v zmluvách používať dojednania upravujúce tzv. fikciu doručenia, podľa ktorej sa zásielka považuje za doručенú bez ohľadu na to, či doručenie bolo reálne vykonané. V tomto smere je možné rozlišovať dve situácie fikcie doručenia, a to (i) zásielka sa považuje za doručенú uplynutím vopred určených dní odo dňa jej odoslania a (ii) zásielka sa považuje za doručенú dňom jej vrátenia odosielajúcemu subjektu z dôvodu neprevzatia adresátom. K prvému spôsobu zaujala súdna prax odmietavé stanovisko, podľa ktorého dohodou zmluvných strán nemožno platne dojsť k nevyvrátiteľnej domnienke ani fikcii, že určitá zásielka obsahujúca právny úkon sa považuje za doručенú len na základe jej odoslania bez toho, aby došla do sféry adresáta. Fikcia doručenia podľa tohto názorového prúdu neobstojí ako platne dojednaná pre rozpor s § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka. Fikciu doručenia dojednanú druhým spôsobom možno považovať za nadbytočnú, pretože pri doručovaní hmotnoprávných úkonov sa nevyžaduje reálne prevzatie zásielky adresátom (aj bez takto dohodnutej fikcie doručenia sa bude právny úkon považovať za doručенý bez ohľadu na jeho faktické prevzatie, ak dôjde do dispozičnej sféry adresáta).

10. Účinnosť adresovaných jednostranných právnych úkonov v režime § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladá, že prejav vôle dôjde, teda že sa dostane do sféry jeho dispozície. Slovným spojením „dostane do jeho dispozície“ je potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby oboznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom. Právna teória i súdna prax takou možnosťou chápe nielen samotné prevzatie písomného hmotnoprávneho úkonu adresátom, ale i také prípady, kedy dorúčením listu či telegramu, obsahujúceho prejav vôle, do bydliska alebo sídla adresáta či do jeho poštovej schránky, poprípadne i vhođením oznámenia do poštovej schránky o uložení takej zásielky, nadobudol adresát hmotnoprávneho úkonu objektívnu príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Pritom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne zoznámi s obsahom hmotnoprávneho úkonu,

postačuje, že mal objektívnu možnosť spoznať jeho obsah (uznesenie najvyššieho súdu z 28. januára 2011, sp. zn. 5Cdo/129/2010). Záver súdu prvej inštancie, že v slovenských podmienkach sa nemožno prikloniť k názoru, že dôjdenie môže nastať v momente zanechania oznamovacieho lístka, ktorý podľa súdu prvej inštancie nemá žiadnu výpovednú hodnotu, je podľa odvolacieho súdu v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu. Odvolací súd poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/73/2016, v ktorom najvyšší súd potvrdil, že vzhodením oznámenia o uložení zásielky do poštovej schránky adresáta tento nadobúda objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky a pre nadobudnutie účinkov doručenia úkonu a začatie plynutia výpovednej doby nie je podstatné, či sa adresát s obsahom doručovanej zásielky oboznámil až neskôr, v čase plynutia odbernej lehoty na vyzdvihnutie uloženej zásielky. Odvolací súd poukázal aj na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo/2988/2011 a 33Odo/142/2006.

11. Odvolací súd nevidel žiaden dôvod odkloniť sa od uvedených záverov. S poukazom na kogentný charakter právnej normy vyjadrenej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka bolo potrebné zmluvné dojednanie sporových strán obsiahnuté v čl. 5.1 zmluvy zo dňa 12.12.2014, podľa ktorého ak bolo oznámenie zasielané poštou, považuje sa za doručené až dňom, v ktorom ho adresát prevzal, posudzovať ako neplatné zmluvné dojednanie podľa § 39 Občianskeho zákonníka, odporujúce § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu je preto namieste záver, že žalobca získal objektívne príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky dňom oznámenia pošty o uložení zásielky na pošte. Nebolo sporné, že žalovaný oznámenie o ukončení zmluvy realizované podľa čl. 4.2 zmluvy odoslal žalobcovi poštou dňa 28.09.2015 a že dňa 29.09.2015 bola zásielka pre žalobcu uložená na pošte, pričom žalobca nerozporoval ani tvrdenie žalovaného, že mu uloženie zásielky na pošte bolo dňa 29.09.2015 oznámené. V tento deň tak žalobca objektívne získal možnosť oboznámiť sa s obsahom listu - žiadosťou o ukončenie účinnosti zmluvy k dojednanému dňu ukončenia trvania zmluvy (31.12.2015), a to bez ohľadu na to, že žalobca oznámenie reálne prevzal a teda s jeho obsahom sa reálne oboznámil až 02.10.2015. Žalovaný preto včas, v súlade so zmluvným dojednaním čl. 4.2 zmluvy, teda najneskôr tri mesiace pred dojednaným ukončením účinnosti zmluvy podľa čl. 4.1 zmluvy, oznámil žalobcovi žiadosť o ukončenie účinnosti zmluvy k dojednanému dňu ukončenia trvania zmluvy, v dôsledku čoho ku dňu 31.12.2015 účinnosť zmluvy zanikla. Vzhľadom na uvedené podľa odvolacieho súdu nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej v zmluve z dôvodu, že žalovaný v priebehu roka 2016 neuskladnil u žalobcu odpad v minimálnom zmluvne dojednanom množstve, nemá právny základ a žalobu bolo potrebné zamietnuť ako nedôvodnú. Nedôvodný bol i nárok žalobcu na náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, keďže na strane žalovaného nedošlo k omeškaniu s plnením záväzku.

12. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 88.936,90 eur a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur zmenil podľa § 388 C. s. p. tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol. Vzhľadom na úspech žalovaného, odvolací súd mu priznal podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p., nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % spolu s nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu, alebo napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi prizná nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania. Žalobca označil dovolacie dôvody poukazom na ust. § 420 písm. f/ C. s. p., a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

13.1. Naplnenie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., vidí žalobca v tom, že odvolací súd nesprávne zamieňa fikciu doručenia a s ňou súvisiaci výklad s výkladom možnosti konkretizovania objektívnej lehoty na oboznámenie sa s obsahom zásielky, ktorým sa podľa žalobcu odvolací súd vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje akýkoľvek myšlienkový postup vo vzťahu k modifikácii okamihu doručenia, a to napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie v rámci svojho odôvodnenia, v ktorom pripustil modifikáciu objektívnej lehoty v rámci teórie dôjdenia, opiera o právne názory publikované v odbornej literatúre. Žalobca je toho názoru, že napadnutým rozsudkom bol ukrátený na svojich právach tým, že mu nebolo ozrejmene, ako sa odvolací

súd vysporiadal s právnym názorom publikovaným v odbornej literatúre, ako aj v prvostupňovom rozsudku. Podľa žalobcu je zmätočná aj skutočnosť, že odvolací súd v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/36/2020, ktoré síce stanovuje, že ust. § 45 ods. 1 je kogentnou normou, ale zároveň toto rozhodnutie stanovuje, že ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neodporuje a zásade zmluvnej voľnosti zodpovedá aj dohoda spotrebiteľa a veriteľa v spotrebiteľskej zmluve o tom, že pri doručovaní zásielky spotrebiteľovi sa môže uplatniť fikcia doručenia zásielky na poslednú známu adresu spotrebiteľa. Citované rozhodnutie tak pripúšťa úpravu fikcie doručenia v spotrebiteľskej zmluve ako vyjadrenie zásady zmluvnej voľnosti záväzkového vzťahu. Uvedené je možné podľa dovolateľa považovať za modifikáciu ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Analogicky je preto potrebné vykladať aj možnosť modifikácie okamihu dôjdenia v rámci obchodných záväzkových vzťahov, pre ktoré je na rozdiel od spotrebiteľského vzťahu charakteristická rovnosť subjektov. Uvedeným sa ale odvolací súd žiadnym spôsobom nezaoberal a na túto skutočnosť vôbec nepoukázal.

13.2. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci dovolateľ uviedol, že strany sporu neobmedzili a ani nevylúčili aplikáciu ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V rámci zmluvnej autonómie si však dohodli okamih, ktorý sa bude považovať za objektívny okamih určenia lehoty pre oboznámenie sa s obsahom zásielky. Podľa dovolateľa je uvedené vyjadrením dispozičnej autonómie strán záväzkového vzťahu a nie je porušením kogentnej normy. Právnu otázku vymedzil dovolateľ nasledovne: „Je možné v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky špecifikovať v zmluve okamih objektívneho oznámenia sa s obsahom zásielky ako vyjadrenie dispozičnej autonómie strán záväzkového vzťahu?“ Najvyšší súd sa v rámci rozhodovacej práce viackrát vyjadroval ku kogentnosti ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj k výkladu teórie dôjdenia, pričom pripustil aj možnosť fikcie doručenia zásielky. Podľa dovolateľa však doposiaľ nebola riešená iná otázka, a to či je možné dojednať určenie objektívnej lehoty na oboznámenie sa s obsahom zásielky.

14. K dovolaniu žalobcu doručil svoje vyjadrenie žalovaný. Podľa žalovaného sa odvolací súd riadne vysporiadal s každou námietkou žalobcu vo svojom odôvodnení rozsudku. S námietkou žalobcu o možnosti modifikácie ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa odvolací súd vysporiadal vo viacerých bodoch svojho odôvodnenia, pričom v 22. bode odvolací súd uviedol, že ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka je kogentné. Poukázal aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Asan/18/2018 a 5Cdo/36/2020. Následne v bode 23., podľa žalovaného správne poznamenal, že kogentné právne normy sú normy, ktoré vylučujú, aby sa subjekty právneho vzťahu odchýlili od pravidla v nich uvedeného, a to ani v prípade dohody všetkých účastníkov právneho vzťahu. Nie je prípustná žiadna odchýlka od takejto právnej normy a povinnosti správania v nej uvedenej. Kogentnú normu nemôžu účastníci právneho vzťahu ani vylúčiť či obmedziť. S námietkou žalobcu ohľadom nevysporiadania sa s názorom malej skupiny autorov prezentovaným žalobcom sa odvolací súd vysporiadal v bode 28 a 29 odôvodnenia, v ktorých sa venoval ustálenej rozhodovacej praxi najvyššej súdnej autority. Žalovaný poukázal aj na to, že ustálená judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola v odôvodnení rozhodnutia daná odpoveď (uznesenie najvyššieho súdu z 15. júla 2010, sp. zn. 5Cdo/106/2010). Súd nemá dávať odpoveď na každú námietku, prípadne argument strany, ale len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie. Z uvedených dôvodov je podľa žalovaného dovolanie žalobcu uplatnené pre vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nedôvodné.

14.1. Podľa žalovaného pri právnej otázke vymedzenej dovolateľom nejde o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená. Právna otázka nastolená žalobcom je príliš všeobecná, nejasná a nezrozumiteľná. Podľa žalovaného zo žalobcom položenej otázky v kontexte celého dovolania vyplýva, že žalobca sa dopytuje, či je možné sa odchýliť od ustanovenia § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uvedená otázka už ale bola riešená v rozhodovacej praxi súdov (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Asan/18/2018 a 5Cdo/36/2020). Žalovaný poukázal vo svojom vyjadrení aj na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to sp. zn. 2Cdo/119/2013 a 5Cdo/129/2010. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nie sú podľa názoru žalovaného dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

14.2. Vzhľadom na uvedené dôvody, žalovaný dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol ako nedôvodné a žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

15. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas sporová strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 písm. c/ C. s. p.), bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

16. Dovolateľ dovolacie dôvody vymedzil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., a nesprávnym právnym posúdením veci s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

17. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolateľ nesprávny procesný postup odvolacieho súdu vzhľadom v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd sa podľa žalobcu zamerával výlučne na kogentnosť ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nezaoberal sa dispozičnou autonómiou a možnosťou alebo nemožnosťou modifikácie objektívnej lehoty, od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky.

19. Podľa najvyššieho súdu dovolateľ nesprávne rozdeľuje otázku možnosti modifikácie objektívnej lehoty od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky a otázku možnosti odkloniť sa od kogentnej úpravy ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorého kogentnú povahu v dovolaní ani nespochybňuje. Modifikácia objektívnej lehoty od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky je modifikáciou momentu, od ktorého pôsobí voči adresátovi dôjdený prejav vôle, čo je predmetom úpravy § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Modifikácia momentu, od ktorého má adresát možnosť sa oboznámiť s obsahom zásielky je predsa popretím momentu dôjdenia predpokladaného ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý predpokladá objektívny moment, kedy sa prejav vôle dostane do sféry dispozície adresáta. Akákoľvek zmluvná dohoda, ktorej obsahom je, že za moment doručenia zásielky je potrebné považovať iný moment (či už skorší alebo neskorší) než moment, ktorý je určený § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je modifikáciou právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

20. Dovolateľ v dovolaní zároveň uvádza, že ide len „konkretizovanie“ okamihu dôjdenia v zmysle § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K uvedenému je ale potrebné prijať rovnaký záver, a síce že „konkretizovaním“ okamihu dôjdenia sa modifikuje moment dôjdenia predpokladaný ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako objektívny moment, kedy sa prejav vôle dostane do sféry dispozície adresáta. Stanovením alebo „konkretizovaním“, že za tento moment je potrebné považovať skutočné prevzatie zásielky adresátom, prichádza k zmluvnej úprave, ktorá umožní za deň dôjdenia prejavu vôle považovať deň neskorší než je deň, kedy sa prejav vôle dostal objektívne do sféry dispozície adresáta a ktorá sa preto odkláňa od právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

21. Vzhľadom na uvedené potom námietky dovolateľa týkajúce sa nevysporiadania sa odvolacieho súdu s modifikáciou objektívnej lehoty, od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky, je potrebné považovať za nedôvodné. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku rozsiahlo a dôkladne zaoberal práve otázkou možnosti odklonu od právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to v bodoch 21. až 31. odôvodnenia rozsudku. Skutočnosť, že dovolateľ nesprávne oddeľuje otázku možnosti modifikácie objektívnej lehoty, od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky a otázku možnosti odkloniť sa od právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má za následok, že dovolateľ žiada poskytnutie odpovede, ktorá mu v skutočnosti odvolacím súdom poskytnutá bola.

22. Pokiaľ dovolateľ poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 15. decembra 2020, sp. zn. 5Cdo/36/2020, ktoré malo pripustiť možnosť úpravy fikcie doručenia hmotnoprávneho úkonu, najvyšší

súd konštatuje, že dovolateľ vytrhol z kontextu celého rozhodnutia časť, ktorá navyše neodpovedá na otázku, ktorá vznikla v tu posudzovanej veci a na ktorú preto odvolací súd ani nemal dôvod poskytovať žalobcovi konkrétnu odpoveď. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu prijalo záver týkajúci sa adresy, ktorá bola adresátom poskytnutá a na ktorú odosielateľ doručoval zásielku. Záver najvyššieho súdu citovaný žalobcom v dovolaní sa tak netýka možnosti úpravy momentu dôjdenia, ale uvedené rozhodnutie naopak v bodoch 13.1 až 13.3 rozsiahlo poukazuje práve na kogentnosť právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k momentu, kedy má adresát objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky. Uvedené rozhodnutie sa následne zaoberá otázkou definovania dispozičnej sféry adresáta (kontaktnými adresami a povinnosťou zabezpečiť prijímanie zásielok v danej adrese), čo ale vôbec nebolo predmetom posudzovania v tejto veci.

23. Preto odkaz odvolacieho na uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2020, sp. zn. 5Cdo/36/2020 nie je vo vzťahu otázky o kogentnej povahe ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmätočný, ako tvrdí dovolateľ.

24. Vzhľadom na uvedené dôvody, najvyšší súd naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nezistil a dovolanie žalobcu je potrebné v tejto časti podľa § 447 písm. c/ C. s. p., odmietnuť ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

25. Nesprávne právne posúdenie veci vymedzil dovolateľ otázkou, či je možné v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky špecifikovať v zmluve okamih objektívneho oboznámenia sa s obsahom zásielky ako vyjadrenia dispozičnej autonómie strán záväzkového vzťahu. Pre vysvetlenie dovolateľ uviedol, že zmluvné strany v bode 5.1 zmluvy neobmedzili a ani nevylúčili aplikáciu § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, práve naopak, v rámci dispozičnej autonómie si v zmluve dohodli okamih, ktorý sa bude považovať za objektívny okamih určenia lehoty pre oboznámenie sa s obsahom zásielky. Podľa dovolateľa je uvedené vyjadrením dispozičnej autonómie strán záväzkového vzťahu a nie je porušením kogentnej normy.

26. Podľa názoru najvyššieho súdu je v súlade s § 432 ods. 2 C. s. p., potrebné pri dovolaní uplatnenom pre nesprávne právne posúdenie veci vychádzať z vymedzenia právnej otázky v kontexte celého obsahu dovolania žalobcu a nie len zo samotnej naformulovanej právnej otázky. Ustanovenie § 432 ods. 2 C. s. p., kladie na dovolateľa povinnosť uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a zároveň uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. Žalobca v dovolaní uvádza, že nerozporuje kogentnú povahu ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak tvrdí, že zmluvná úprava okamihu, ktorý sa bude považovať za objektívny okamih určenia lehoty pre oboznámenie sa s obsahom zásielky, vlastne nie je odklonom od právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale je odlišnou otázkou.

28. Dovolať tak svojou právnou otázkou nesmeruje k rozporovaniu záveru, ktorý už bol vyslovený najvyšším súdom v rozhodnutiach (napríklad už citované uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2020, sp. zn. 5Cdo/36/2020), že ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka má kogentnú povahu a odchýlna úprava momentu pôsobenia prejavu vôle voči neprítomnej osobe (fikcie doručenia) je v rozpore s týmto ustanovením.

29. Najvyšší súd už v bode 19. a 20. tohto rozhodnutia uviedol, že dovolateľ nesprávne oddeľuje otázku možnosti určenia okamihu, ktorý sa bude považovať za objektívny okamih určenia lehoty pre oboznámenie sa s obsahom zásielky (prípadne iné označenie tohto okamihu obsiahnuté v dovolaní, keďže žalobca v dovolaní svoje formulácie mení) od otázky možnosti odklonu od kogentnej právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Veď stanovenie iného dňa, než toho, ktorý by vyplýval z § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je odklonom od tohto ustanovenia, ktorý vzhľadom na jeho kogentnú povahu (čo ani sám žalobca nerozporuje), nie je dovolený.

30. Žalobca preto nelogicky a nezrozumiteľne žiada vyriešenie právnej otázky, pritom však uvádza, že s

jej riešením (kogentná povaha ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vlastne súhlasí. Špecifikovanie okamihu objektívneho oboznámenia sa s obsahom zásielky je odklonom od právnej úpravy obsiahnutej v § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá upravuje tento moment ako okamih, kedy adresátovi prejav vôle dôjde, pričom v právnej praxi sa kladie dôraz na objektívnosť tohto momentu. Preto pokiaľ dovolateľ tvrdí, že ide o otázku odlišnú, takéto vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci je zjavne rozporné a neumožňuje dovolaciemu súdu uskutočniť dovolací prieskum, keď sám dovolateľ v dovolaní uvádza, že vlastne so zákazom odklonu od kogentnej právnej normy § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka súhlasí.

31. Žalobca v dovolaní opakovane zdôrazňuje možnosť konkretizovania začiatku lehoty na oboznámenie sa s obsahom zásielky, prípadne možnosť konkretizovania objektívnej lehoty na oboznámenie sa s obsahom zásielky alebo možnosť modifikácie lehoty od ktorej mal adresát možnosť oboznámiť sa s obsahom zásielky. Dovolaciemu súdu ale nie je zrejmé akú lehotu má dovolateľ na mysli. Zo skutkového stavu zisteného nižšími súdmi (ktorým je dovolací súd v súlade s § 442 C. s. p., viazaný) vyplýva, že v konaní nebolo sporné určenie lehoty. Sporným bolo, či je potrebné považovať oznámenie o ukončení zmluvy za doručené dňa 29.09.2015, kedy bolo uložené na pošte, alebo až dňa 02.10.2015, kedy bolo skutočne prevzaté žalobcom. Aj zmluvná úprava v bode 5.1 vychádzala zo dňa skutočného prevzatia zásielky a až následne upravovala, že zásielka sa považuje za doručeníu na siedmy deň odo dňa podania zásielky na pošte, ak sa vráti späť odosielateľovi, čo sa ale v tomto prípade nestalo. Predmetom skutkového zisťovania a právneho posúdenia nižšími súdmi preto nebola žiadna lehota na oboznámenie sa s obsahom zásielky. Od takto naformulovanej právnej otázky by preto ani nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, čo je jeden z predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

32. Podľa najvyššieho súdu preto nie je možné uchopiť a zrozumiteľne vyjadriť právnu otázku, ktorej zodpovedania sa dovolateľ domáha.

33. Najvyšší súd vzhľadom na uvedené dôvody uzatvára, že dovolateľ v tejto časti dovolania nevymedzil dovolací dôvod v súlade s § 432 ods. 2 C. s. p., preto je dovolanie žalobcu potrebné podľa § 447 písm. f/ C. s. p., odmietnuť.

34. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 C. s. p., v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., a žalovanému ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.